

D22.007764

Doorontwikkeling Participatie in Koggenland

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding en achtergrond	3
1.2	Wat is Participatie?	4
2	Visie op participatie	6
3	Doorontwikkeling: wat gaan we meer en anders doen!	7
3.1	Thematische denktanks	7
3.2	Inwonerpanel	8
3.3	Meer raad in de gemeente	9
3.4	Verder met onze Doeteams	9
3.5	Dorpsraden	12
3.6	Omgevingswet	13
4	Participatie Verordening Koggenland 2022	18
5	Samenvatting: de voorstellen op een rij.	19

1 Inleiding

Doorontwikkeling van participatie in Koggenland!

Dat impliceert dat de gemeente Koggenland al veel werk maakt van het actief betrekken van haar inwoners. Inwoners betrekken bij datgene dat speelt in de gemeente, in de vele dorpen die Koggenland rijk is, in wijken of zelfs in de straat waar men woont. Dat klopt ook! Koggenland kent hierin een lange traditie.

Los van de wettelijke verplichting om inwoners, ondernemers en verenigingen in de gelegenheid te stellen inspraak te kunnen uitoefenen bij beleidsontwikkeling én –uitvoering (Inspraakverordening Koggenland 2007), kennen we al veel verschillende vormen van inwonerparticipatie: we gaan actief 'de boer op' met voorgenomen plannen die betrekking hebben op de directe leefomgeving maar ook op het sociale domein waarbij inwoners actief gevraagd worden om een bijdrage te leveren aan een nieuw beleidsplan.

Sinds 2017 kennen wij onze Doeteams, waarbij inwoners zelf het initiatief nemen om projecten te initiëren en te (laten)realiseren die bijdragen aan de leefbaarheid van hun dorp. Sindsdien zijn er veel projecten gerealiseerd, van verschillende aard: speelplaatsen en speelvoorzieningen, herinrichting openbaar groen, verfraaiing dorpsaanzicht. Maar ook het initiatief om te komen tot een Knarrenhof! Ook nu nog zijn er veel Doeteams actief met de voorbereidingen of uitvoering van allerlei initiatieven van velerlei aard.

Verder kent Koggenland sinds 2020 het digitale inwonerspanel, waarbij zo'n 800 inwoners met een zekere frequentie gevraagd worden om hun mening te geven over beleidsvoornemens.

1.1 Aanleiding en achtergrond

Met deze beleidsnota brengen we samenhang in de diverse participatievormen en geven we invulling aan de verdere ontwikkeling hiervan. De aanleiding hiervoor is driedelig:

Raadsopdracht doorontwikkeling (inwoner)participatie

Op 11 mei 2021 heeft de gemeente raad kennis kunnen nemen over achtergrondinformatie, het 'waarom' van participatie én de grote mate van verscheidenheid waarin participatie vorm kan krijgen. De gemeenteraad heeft vervolgens op 5 juli 2021 een raadsopdracht vastgesteld waarin zij het college vraagt om een voorstel uit te werken dat gericht is op de doorontwikkeling van (inwoner)participatie in onze gemeente. De gemeenteraad ziet de volgende vormen van participatie graag verder uitgewerkt:

- Voortzetten van de aanpak met Doeteams
- Thematische denktanks. Waarbij gemengde groepen van inwoners en deskundigen betrokken zijn bij uiteenlopende lokale opgaves. Hierbij kan gedacht worden aan bepaalde beleidsthema's als Duurzaamheid of Omgevingsvisie. Maar ook bij projecten van uiteenlopende aard, bijvoorbeeld woningbouwplannen of herinrichtingsplannen. De betrokkenheid hierbij kan adviserend zijn, maar ook besluitvormend over bijvoorbeeld budgetverdeling;
- Meer Raad in de gemeente. De gemeenteraad vergadert hierbij op locatie, in één van onze dorpen, over onderwerpen die direct gerelateerd zijn aan dit betreffende dorp;
- Inwonerspanel. Een brede groep inwoners die met regelmaat thema's voorgelegd krijgt. Het panel wordt ingezet voor advies maar ook opiniërend. Goed om op te merken dat wij zoals bekend sinds de zomer van 2020 rijk zijn met een digitaal inwonerspanel. De eerste

ervaringen zijn positief én het wordt als kansrijk gezien om het panel (nog) frequenter en breder in te zetten.

Wetsvoorstel participatie op decentraal niveau

Het kabinet heeft een wetsvoorstel ingediend over burgerparticipatie op decentraal niveau. Het doel van het wetsvoorstel is het vergroten van de betrokkenheid van burgers bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid van hun gemeente.

Het is de bedoeling dat de gemeente - na invoering van de wet - een invulling geeft aan de burgerparticipatie vanuit dit principe. Het lijkt ons goed om dit principe gelijk mee te nemen in de doorontwikkeling van onze bestaande aanpak. Het gaat er vooral om, dat inwoners niet alleen bij het maken van beleid worden betrokken, maar ook bij de invoering en evaluatie hiervan. Daarnaast kunnen zij de gemeente uitdagen om als inwoners taken over te nemen (uitdaagrecht). Dit wetsvoorstel leidt tot een wijziging van onze Inspraakverordening. Om die reden hebben wij een nieuwe Participatieverordening opgesteld die gelijktijdig met deze beleidsnota ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet bundelt regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. Een belangrijk doel van de wet is het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving door integrale en betere besluitvorming. En vooral voor dat laatste is goede participatie heel belangrijk.

De wet verplicht gemeenten om inwoners te betrekken bij visies, plannen en projecten. Dat is niet veel anders onder de bestaande wetgeving.

Nieuw is dat initiatiefnemers bij een vergunningaanvraag moeten aangeven of en zo ja hoe, inwoners en bedrijven bij de voorbereiding van de vergunningaanvraag zijn betrokken, en wat de resultaten hiervan zijn.

1.2 Wat is Participatie?

Participatie is een containerbegrip. In het kader van deze beleidsnota betekent het 'actieve deelname'. Dus het meedoen, meedenken of meepraten bij een project, beleidsontwikkeling of initiatief.

Het doel van participatie is het vergroten van de expertise, kennis en kwaliteit maar ook het vergroten van draagvlak voor beleid, initiatieven en plannen.

Als inwoners betrokken zijn bij plannen, het proces van dichtbij gevolgd hebben en hebben ervaren dat er rekening wordt gehouden met hun mening, is de kans groot dat zij eerder achter het eindresultaat staan. Dit kan ook latere bezwaren en klachten op plannen of voornemens voorkomen.

Participatie kan ook de kwaliteit van beleid verbeteren doordat inwoners veelal waardevolle inbreng hebben over plannen en voorstellen.

Op hoofdlijnen onderscheiden we twee soorten participatie: enerzijds inwonersparticipatie en anderzijds overheidsparticipatie.

---

¹ In plaats van 'burgers' spreken we in Koggenland liever van 'inwoners', waarmee ook lokale organisaties en ondernemers worden bedoeld.

Inwonersparticipatie

Bij inwonerparticipatie worden de inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers actief door de gemeente uitgenodigd om een bijdrage te leveren aan het opstellen of uitvoeren van gemeentelijke beleid en projecten. Dat kan beleid op allerlei terreinen zijn, dat hoeft zich niet te beperken tot zaken op het fysiek domein. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het participatietraject dat is doorlopen bij de Kadervisie of het Beleidsplan sociaal domein. Het initiatief om de inwoners te vragen om mee te denken en het stuk of idee waarop kan worden gereageerd, komt vanuit de gemeente.

Overheidsparticipatie

Bij overheidsparticipatie komt er een initiatief uit de samenleving, maar er is ondersteuning van de gemeente nodig. De gemeente kan bijvoorbeeld materiaal, ruimte, advies of budget beschikbaar stellen of aanbieden waarmee bewoners hun plannen voor de buurt kunnen uitvoeren. Door samen te werken met de inwoners en ondernemers vergroten we de kwaliteit en uitvoerbaarheid van beleid en projecten. Daarnaast zorgt een goede samenwerking voor een grotere betrokkenheid bij en een groter draagvlak voor beleid en projecten.

2 Visie op participatie

In het raadsvoorstel met betrekking tot de raadsopdracht 'doorontwikkeling inwonerparticipatie' dat op 5 juli 2021 door de gemeenteraad is besproken, is aangegeven dat wij onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nog meer willen betrekken en bij beleidsvoorbereiding en de uitvoering daarvan.

De redenen waarom we dit doen zijn:

- Het vergroten van wederzijds vertrouwen en begrip;
- Het vergroten van de kwaliteit van beleid of plannen;
- Het vergroten van draagvlak voor beleid of plannen;
- Het verkleinen van de kloof tussen inwoners en overheid;
- Het vergroten van de betrokkenheid en het verantwoordelijkheidsgevoel van inwoners;
- De gemeente Koggenland wil transparant voor haar inwoners zijn en blijven.

Er kan sprake zijn van een verschil in motief voor participatie, maar er kan ook sprake zijn van een combinatie van redenen. Hoe dan ook, wij vinden participatie betekenisvol!

Participatie is 'leidend' maar de gemeente beslist

Het is belangrijk om goed na te denken over de verwachtingen voordat een participatietraject wordt opgestart. Wensen, belangen en uitgangspunten van inwoners kunnen immers verschillend zijn. Naar elkaar luisteren, betekent niet automatisch dat er voor iedereen wenselijk en gedragen beleid komt. Het is aan de gemeenteraad of aan het college om alle argumenten en belangen goed af te wegen voordat ze tot een besluit komen.

Daarnaast is het van belang om te kijken naar de meest efficiënte manier van participatie, om te voorkomen dat de gemeente voortdurend de mening van inwoners over allerlei zaken gaat peilen (participatiemoedheid).

Maatwerk en participatieladder

Maatwerk is van groot belang voor een goede wijze van participeren. Het is zaak de participatie in te richten op de meest efficiënte wijze, rekening houdend met de specifieke omstandigheden, de omvang van het initiatief en de mate van afwijking van bestaand beleid.

Vandaar dat we deze nota als richtlijn zien, waarin we aangeven wat er gedaan moet worden, maar ruimte laten om per situatie aanvullend te kijken wat er nog meer of anders gedaan kan worden.

Bij het maatwerk is de participatieladder een goed instrument om te bepalen welk niveau van participatie bij welke situatie past.

Bij de voorbereiding van plannen, projecten en beleidsdocumenten, bepaalt het besluitvormend orgaan (college of gemeenteraad) de manier waarop participatie invulling krijgt.

participatieladder

3 Doorontwikkeling: wat gaan we meer en anders doen!

Op dit moment doe we - zoals in de inleiding al is aangegeven - op meerdere gebieden aan participatie binnen de gemeente Koggenland. Het gaat dan om de formele inspraakvormen (Inspraakverordening, Bestemmingsplanprocedure, Bezwaar- en beroepsprocedures) maar ook de inspraak bij herinrichtingsplannen, doeteams, het digitaal inwonerspanel, de kindergemeenteraad en de kinderburgemeester. **In bijlage 1 van deze beleidsnota vindt u een toelichting op deze bestaande participatievormen in Koggenland.**

In de aanleiding van deze beleidsnota is aangegeven dat de op 5 juli 2021 door de gemeenteraad vastgestelde raadsopdracht, het wetsvoorstel Burgerparticipatie op decentraal niveau en de Omgevingswet aanleiding zijn voor de doorontwikkeling van participatie. In de volgende paragrafen komen de diverse voorstellen voor doorontwikkeling aan de orde.

3.1 Thematische denktanks

Het inzetten van specifieke groepen inwoners die over een bepaald thema willen meedenken, meepraten of zelfs mee willen uitvoeren, ziet de gemeenteraad als een kansrijk instrument.

Feitelijk zetten we dit instrument al in. Bijvoorbeeld via de Kindergemeenteraad en via de Adviesraad Sociaal Domein. Maar ook in de wijze waarop inwoners betrokken worden bij herinrichtingsplannen. Via een online omgeving denken inwoners mee over waartoe de herinrichting moet leiden en hoe hun straat of wijk er uit kan komen te zien.

Dit kan verder worden uitgebreid. Dit kan plaatsvinden op basis van een specifiek thema. Te denken valt aan de ontwikkeling van beleid op diverse terreinen.

We noemen een paar voorbeelden:

- Gezondheidsbeleid; inwoners maar ook zorgverleners, deskundigen worden uitgenodigd om vanaf de start van een proces mee te denken en te praten over wat zij belangrijk vinden in lokaal gezondheidsbeleid.
- Veiligheid: ook hier kunnen inwoners worden uitgenodigd om actief mee te denken en praten, maar ook ondernemers en maatschappelijke organisaties.
- Wonen: ook hier kunnen inwoners of toekomstige inwoners van een nieuwe woonwijk/uitbreidingsplan van begin af aan meepraten en meedenken. We hebben hier natuurlijk al de nodige ervaring in via inloop- en informatieavonden. Dit kan echter ook geïntensiveerd worden door een denktank/klankbordgroep te vormen die van stedenbouwkundig ontwerp tot aan 'oplevering' actief is.
- Sport en recreatie: inwoners maar ook sportverenigingen en onze Sportraad worden uitgenodigd om mee te denken, te praten over ontwikkelingen die hen specifiek aangaan. Juist bij dit thema is 'mede-uitvoering' ook heel goed denkbaar en toepasbaar.

Naast thematisch kan ook gewerkt worden met de inzet van specifieke doelgroepen. Kinderen, jongeren, ouderen, ondernemers etc.

In haar advies over het Uitvoeringsplan Sociaal Domein adviseert de Adviesraad Sociaal Domein ook om met name jongeren te betrekken bij beleidsontwikkeling. Onder het motto "zij zijn de toekomst!". Dit sluit sowieso al goed aan op de inmiddels gestarte Kindergemeenteraad en installatie van onze Kinderburgemeester!

Kern is dus om specifieke doelgroepen actief te benaderen bij beleidsvoorbereiding op terreinen die hen aangaan, zoals:

- Jeugd en Jongerenbeleid: bij de ontwikkeling van beleid of onderdelen van beleid wordt vooraf bepaald op welke wijze onze jeugd en/of jeugdorganisaties een plaats krijgen in het participatieproces. Dit kan via enquêtes (ons inwonerpanel of via bijvoorbeeld onderzoeken zoals I&O Research deze met regelmaat uitvoert. Dit kan ook via het actief opzoeken van de jeugd of jeugdorganisaties. Maar ook via onze scholen en bijvoorbeeld de bibliotheek en de al eerder genoemde sportverenigingen.
- In navolging van de Kindergemeenteraad willen we onderzoeken of er interesse is voor een Jongerenraad.
- Ouderenbeleid: ook de (toenemende) groep ouderen in onze gemeente kunnen net zoals aangegeven bij het jeugd- en jongerenbeleid méér betrokken worden bij totstandkoming van beleid dat specifiek op hen gericht is. Belangenorganisaties voor ouderen zoals de ouderenbonden kunnen bij het betrekken én enthousiasmeren van ouderen van betekenis zijn.

Deze aanpak kan ook van toegevoegde waarde zijn om de wettelijk verplichte (en noodzakelijke) integraliteit tussen de diverse sectorale visies en beleidsstukken te bereiken. Door bijv. jongerentank te vragen mee te kijken naar seniorenbeleid en vice versa.

Doorontwikkeling:

Het inzetten van thematische denktanks kan een waardevol instrument zijn bij het vorm geven van participatie. De vorm kan zowel gericht zijn op specifieke doelgroepen maar kan ook gericht zijn op specifieke thema's.

Voorgesteld wordt dan ook dat deze instrumenten ingezet kunnen worden bij de vormgeving van participatie trajecten.

Bij de start van een traject zal vooraf bepaald worden op welke wijze een thematische denktank wordt ingezet. Dit kan plaatsvinden op verzoek van de gemeenteraad (bijvoorbeeld via een raadsopdracht, waarin naast het stellen van kaders óók het participatieproces wordt benoemd. Vanuit het college kan dit via de bestaande projectopdrachten.

3.2 Inwonerpanel

Zoals uit de raadsopdracht blijkt, kennen wij sinds 2020 in Koggenland een inwonerpanel. Aan dit (digitale) inwonerpanel hebben inmiddels ruim 800 inwoners hun medewerking toegezegd. Per onderzoek kunnen overigens ook niet-ingeschreven deelnemers mee doen.

In de zomer van vorig jaar is het panel van start gegaan, met 'inwonersparticipatie' als eerste onderwerp.

Enkele resultaten uit het eerste panelonderzoek over inwonersparticipatie:

Een derde (33%) van de respondenten is (zeer) tevreden over de manier waarop de gemeente Koggenland inwoners betreft bij haar plannen. 16% is hier (zeer) ontevreden over en 46% staat hier neutraal tegenover.

Deelnemers willen vooral betrokken worden bij 'wonen en leefomgeving (65%), natuur, milieu en duurzaamheid (57%) en openbare ruimte (55%) en dan met name voor het eigen dorp.

De meerderheid wil dat de gemeente deelnemers informeert (62%) of raadpleegt (59%).

Inmiddels is er na dit eerste onderzoek meerdere keren gebruik gemaakt van het inwonerspanel, onder andere voor de Ombuigingen 2021 en het Beleidsplan Sociaal Domein 2021-2024.

Gemiddeld kunnen vier onderzoeken per jaar wordt uitgezet. Er kan ook gekozen worden voor peilingen of onderzoeken per dorp of voor kleinere flitspeilingen.

Doorontwikkeling:

Het inzetten van ons digitaal inwonerpanel wordt als waardevol instrument gezien om de opvatting van onze inwoners (immers de omvang van het panel is zodanig groot dat deze als representatief wordt beschouwd) te inventariseren. Het resultaat van de raadpleging levert een bijdrage aan beleidsvoorbereiding, het versterkt de kwaliteit van de oriëntatie op een bepaald onderwerp. Het draagt echter ook bij aan de kwaliteit van de besluitvorming door college en of gemeenteraad. Immers de opvatting van onze inwoners maakt onderdeel uit van de afwegingen die leiden tot een bepaald besluit.

Wij zijn dan ook sterk voorstander van het verder inzetten van ons inwonerpanel. Het kan dan gaan over onderzoeken gemeente breed, maar ook gericht op één of meerdere dorpen.

Ook hier kan de gemeenteraad aan de voorkant van het proces kaders stellen rond participatie, dat geldt ook weer voor het college.

3.3 Meer raad in de gemeente

Het derde element van de door de gemeenteraad kansrijk geachte 'instrumenten' betreft het vorm geven aan 'meer raad in de gemeente'. Daarbij is bij de vaststelling van de raadsopdracht aangegeven dat gedacht wordt aan het vergaderen van de gemeenteraad op locatie over onderwerpen die direct gerelateerd zijn aan een onderwerp dat speelt in één van onze dorpen.

Deze aanpak maakt deel uit van het ontwikkelingstraject van de gemeenteraad, waarbij nog veel meer voorstellen gedaan zijn om de raad meer en sterker in positie te brengen, onder andere gericht op de relatie met de inwoners. Meer raad in de gemeente is daar dus één van, maar er moet in dit verband ook nadrukkelijk gedacht worden aan mogelijkheden die het reglement van orde biedt dat voor de gemeenteraad geldt. Op dit moment zijn concrete voorstellen hiervoor nog niet benoembaar. Om die reden worden deze dan ook niet verder uitgewerkt in deze Beleidsnota. Een eerste behandeling van voorstellen in dit kader zullen eerst door het Presidium geagendeerd moeten worden.

3.4 Verder met onze Doeteams

Bij de behandeling van de raadsopdracht is door de gemeenteraad aangegeven dat belang wordt gehecht aan voorzetting van de aanpak met onze Doeteams. Er is al genoeg geschreven over de achtergrond hoe de Doeteams zijn ontstaan én waar zij zich op richten. We gaan in deze paragraaf in op hoe wij verder willen met de aanpak, waarbij we gebruik maken van de ervaringen van de afgelopen jaren. Die ervaringen hebben betrekking op enerzijds het beroep die de Doeteams doen op de capaciteit binnen de ambtelijke organisatie en anderzijds de wijze waarop de financiering en dekking van initiatieven verloopt. Beide zaken vragen namelijk aandacht en aanpassing.

Wat is er nu mooier dan inwoners die zich inzetten voor hun geliefde dorp? Hun kennis en toewijding voor hun dorp komt via Doeteams (maar ook het vele vrijwilligerswerk dat gedaan wordt!) tot uiting in allerlei initiatieven en activiteiten.

Door middel van de Doeteams worden inwoners sinds 2016 aangemoedigd of 'uitgedaagd' om zelf aan de slag te gaan met hún samenleving, met hún omgeving, met hún dorp. Dat houdt Koggenland vitaal. Zelf ideeën ontwikkelen, Doeteams vormen en aan de slag. Daarbij is er veelal ondersteuning van de gemeente nodig. Niet alleen financieel maar ook organisatorisch of inhoudelijke kennis leveren. Met elkaar vorm geven aan samenwerking gericht op vitale en toekomstgerichte dorpen.

We hebben de afgelopen jaren natuurlijk ervaringen opgedaan. Lerende voort, zowel de deelnemers aan de Doeteams, maar ook het bestuur en onze ambtelijke organisatie. Ervaringen die geleid hebben tot een veelheid aan projecten die al zijn uitgevoerd óf nog in voorbereiding zijn. Een aantal van de ervaringen moeten leiden tot een aantal verbeteringen als het gaat om de voorwaarden en verwachtingen tussen inwoners en gemeente, over het managen van de inzet van de ambtelijke organisatie én de wijze waarop de financiering van de Doeteams plaats gaat vinden.

Het helpt om met elkaar aan de voorkant van de start van een Doeteam helderheid te hebben over het doel, wat we van elkaar verwachten, de inzet van middelen en menskracht. We willen dit doen in een overeenkomst die dus voorafgaand aan de start wordt aangegaan tussen het Doeteam en de gemeente (college van BW).

Inzet ambtelijke organisatie

De ervaringen van de afgelopen jaren is dat de Doeteams nagenoeg allemaal ondersteuning behoeven vanuit de ambtelijke organisatie. Dit varieert vanaf de initiatieffase van een Doeteam tot aan de daadwerkelijke uitvoering van een initiatief.

Dit laatste is ook logisch; veel van de initiatieven richten zich op de openbare ruimte. En daar is de gemeente primair verantwoordelijk voor én zijn de mogelijkheden tot 'taakoverdracht' tot op heden zeer beperkt. Dit heeft bijvoorbeeld ook te maken met aspecten van veiligheid, aansprakelijkheid en technische kennis.

De huidige formatie bij met name het team Openbare Ruimte (afdeling Dienstverlening) is onvoldoende toegerust om alle Doeteams tijdig en adequaat te ondersteunen. Dit leidt ertoe dat voor sommige initiatieven enige 'wachtijd' ontstaat én dat initiatieven soms een langere doorlooptijd kennen. Met het risico dat deelnemers afhaken.

Een belangrijke bijdrage aan de oplossing van dit knelpunt is ingezet met de invulling van de organisatieontwikkeling vanaf januari 2022. Voor zowel aan de ondersteunende taken van Doeteams als ook de coördinatie van de Doeteams geven we invulling middels de functie van 'Gebiedsregisseur'. In de formatie wordt rekening gehouden met twee Gebiedsregisseurs. Directie en management hebben de taak om de inzet van de nieuwe functies zodanig vorm te geven dat de werkdruk voortvloeiend uit initiatieven verantwoord is te managen.

Wijze van financiering van initiatieven van Doeteams

In de huidige situatie worden initiatieven van Doeteams gefinancierd vanuit de Reserve Vitaal Platteland. Deze Reserve is in 2016 gevoed met een eenmalig saldo van 1 miljoen euro. De gemeenteraad heeft destijds besloten om een aantal spelregels af te spreken over de reikwijdte van deze reserve én over de wijze waarop het college kan beschikken over middelen vanuit deze reserve. Voor projecten die een omvang hebben van minder dan €30.000 is het college gemandateerd om deze wel/niet te honoreren. Initiatieven boven dit bedrag worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Sowieso geldt dat het college jaarlijks verantwoording aflegt over de toegekende projecten of initiatieven.

De eenmalige Reserve is eindig. Dit leidt tot onzekerheid voor nieuwe initiatieven én leidt tot onzekerheid bij Doeteams. Immers "is er straks nog wel budget voor ons plan?". Verder is het lastig 'sturen' voor college en gemeenteraad. Het is daarom zaak om nieuwe afspraken te maken over de wijze waarop financiering en dekking in het vervolg kan plaatsvinden.

Daarvoor luidt ons voorstel om een budget voor initiatieven vanuit Doeteams in de jaarlijkse exploitatie (begroting) op te nemen. De hoogte van dit budget willen wij vooralsnog vaststellen op € 50.000,- per jaar. Aangezien veel van de initiatieven gericht zijn op investeringen in de openbare ruimte, die volgens de BBV richtlijnen gekapitaliseerd dienen te worden, kan bij een afschrijvingstermijn van 10 jaar een investeringsruimte ontstaan van ca € 500.000,- per jaar.

In de huidige begroting is al een bedrag opgenomen van structureel € 25.000,- voor Doeteams. Wij stellen voor om dit bestaande budget met ingang van 2023 op te hogen met € 25.000,- zodat het gewenste budget wordt bereikt. Als de situatie zich voordoet dat lopende het begrotingsjaar het budget besteed/toegezegd is (subsidieplafond bereikt is) én zich nieuwe verzoeken aandienen, kan besloten worden deze óf door te schuiven naar een volgend jaar óf het college kan de gemeenteraad verzoeken aanvullend budget beschikbaar te stellen. De huidige dekking vanuit de Reserve Vitaal Platteland vervalt hiermee met ingang van 2023.

Aandachtspunt bij de aanwending van het budget voor Doeteams is dat plannen - indien van toepassing - getoetst worden aan bestaande onderhoudsplannen en budgetten. Denk bijvoorbeeld aan plannen voor speelplaatsen waarvoor in onderhoudsplannen ook al in enige vorm dekking aanwezig voor is (al dan niet op termijn). Wij willen voorzien in een standaard aanvraagformat voor budgetaanvragen waar dit aspect onderdeel van uitmaakt.

De voorwaarden zoals wij die nu stellen zullen bij de toekenning van initiatieven van Doeteams onveranderd blijven. Kern is en blijft dat het initiatieven zijn die:

- Gericht zijn op een dorp én waarvoor geen andere subsidieregeling open staat;
- Gericht is op de bevordering en instandhouding van de leefbaarheid;
- Aantoonbaar kunnen rekenen op draagvlak in de dorpsgemeenschap;
- Zich kenmerken door het leveren van zelfwerkzaamheid door de dorpsgemeenschap en/of een additionele financiële bijdrage via sponsoring/fondswerving e.d.

Doeteams en Uitdaagrecht

In de Doeteams zien we dat inwoners zelf het initiatief nemen om projecten of klussen die gericht zijn op de leefbaarheid in hun dorp te initiëren. En soms kunnen Doeteams ook taken van de gemeente overnemen! Taken waarvan inwoners vinden dat zij deze beter, goedkoper of met meer draagvlak kunnen uitvoeren. In het wetsvoorstel 'Burgerparticipatie op decentraal niveau' wordt dit 'uitdaagrecht' genoemd.

In de nieuwe Participatieverordening Koggenland, die gelijktijdig met deze beleidsnota aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt aangeboden, is het uitdaagrecht opgenomen.

Kern is dat de gemeenteraad of het college van B&W kan besluiten of uitdaagrecht van toepassing is op bepaalde gemeentelijke taken. Er zijn wel een aantal uitzonderingen: bijvoorbeeld wanneer het college of gemeenteraad nauwelijks beleidsruimte heeft vanwege hogere regelgeving, als er strijd is met inkoop- en aanbestedingsregel, bij spoedeisende vraagstukken of wanneer het zaken betreft zoals het vaststellen van tarieven.

Het is dus aan inwoners om initiatieven te nemen! Daarbij moeten wel een paar afspraken worden gemaakt. Ook deze zijn opgenomen in de Verordening. Belangrijkste is dat vóóraf duidelijkheid is

over de taak en een duidelijke motivering waarom inwoners vinden dat zij een taak beter/goedkoper kunnen doen. Ook de raming van kosten, draagvlak en het waarborgen van de kwaliteit zijn onderwerpen waarover afspraken van belang zijn.

Indien er sprake is van een initiatief dat voldoet aan de voorwaarden, dan worden de afspraken vastgelegd in het besluit.

Ook is het nodig dat duidelijkheid is over de wijze waarop de gemeente een initiatief ondersteunt.

3.5 Dorpsraden

Dorpsraden zijn een "nieuw fenomeen" in Koggenland. Op zich wel bijzonder, immers in diverse regiogemeenten zijn al sinds vele jaren dorpsraden actief. In Opmeer zijn er dorpsraden, ook in de gemeente Medemblik zijn dorpsraden actief. Beide gemeenten ondersteunen deze dorpsraden.

Nu zijn er dus ook initiatieven in onze gemeente, met name in de dorpen Hensbroek en Spierdijk. Initiatieven die veelal ontstaan uit zorgen over de instandhouding van de leefbaarheid in een dorp, wensen en behoeften van de gemeenschap en/of de behoefte om inwoners te mobiliseren om zelf meer bij te dragen aan de ontwikkeling van de dorpsgemeenschap en de onderlinge band. Deze mensen willen wat doen en betekenen voor het dorp.

Een dorpsraad kan uitstekend fungeren als aanspreekpunt voor én met de gemeente, waarbij beiden bij elkaar de weg weten. Dit laatste zie je bijvoorbeeld terug in de eerder genoemde gemeenten, waar het college regulier overleg voert met dorpsraden.

Hoe een en ander ná de formele oprichting van Dorpsraden in Koggenland vorm krijgt zal later ingevuld moeten worden. Dit is afhankelijk van de inzichten en wensen van de dorpsraden zelf maar uiteraard ook van het lokaal bestuur. Over het ontstaan van een dorpsraad gaat het lokaal bestuur natuurlijk niet: dit is echt een 'ding' van inwoners zelf!

Wij zien meerwaarde in Dorpsraden én de ondersteuning daarvan, omdat:

- Initiatieven als deze passen binnen onze visie op én het huidige beleid ten aanzien van inwonerp participatie. Immers net als bij de Doeteams organiseren inwoners van dorpen zich om actief bij te dragen aan de leefbaarheid van onze kernen. In dit geval om elkaar te verenigen en op die manier bij te dragen aan die leefbaarheid in al haar facetten. Dit kan zijn om op te treden als overlegpartner met de gemeente, maar ook om zelf initiatieven te nemen, vergelijkbaar zoals Doeteams deze oppakken.
- De aanwezigheid van Dorpsraden biedt ook voor het lokaal bestuur mogelijkheden om inzicht te krijgen wat er leeft in een gemeenschap én om actief overleg te voeren met die gemeenschap, via de Dorpsraad. Deze kan immers fungeren als een 'informeel' vertegenwoordigend orgaan, een platform, zonder dat dat dus echt is vastgelegd.
- Dorpsraden kunnen uitstekend onderdeel uitmaken van ons participatiebeleid én kunnen als instrument dienen voor het zogenoemde 'uitdaagrecht'. Een dorpsraad kan hier een prachtige rol in vervullen voor én door inwoners.

Zoals hier boven is aangegeven zijn er redenen om de initiatieven die er nu zijn positief tegemoet te treden. De verdere uitwerking volgt later, dit zal een belangrijk punt zijn van nader overleg tussen college en de dorpsraden zelf. Hierbij kan gedacht worden aan de vorming van een 'convenant' waarin rollen en verwachtingen nader zijn uitgewerkt.

Daarnaast is er ook intern gekeken naar de informatie die eigen ambtenaren en bestuurders hebben, welke informatie al voorhanden is, welke onderzoeken en enquêtes recent zijn uitgevoerd, enz. Gebleken is dat er veel relevante informatie beschikbaar is binnen de gemeente zelf. En ten slotte is er een uitgebreide digitale enquête uitgezet en hebben basisschoolleerlingen meegedacht.

Deze bij de Kadervisie toegepaste werkwijze willen we in grote lijnen ook bij de totstandkoming van de definitieve Omgevingsvisie hanteren.

Aanpassing van de Omgevingsvisie

Bij de vaststelling van de Kadervisie heeft de gemeenteraad besloten dat die visie in ieder geval een keer per vier jaar goed tegen het licht moet worden gehouden. Het spreekt voor zich om die evaluatie en eventuele aanpassing gepaard te laten gaan door een voorafgaand participatietraject. Dit kan ook aanleiding zijn voor het organiseren van dorpsgesprekken.

Bij kleine tussentijdse redactionele aanpassingen en actualisaties van de Omgevingsvisie is participatie niet zinvol. Enkel in geval van wezenlijke, inhoudelijke veranderingen is het wenselijk de mening van de samenleving daarover te horen. Aan de hand van de participatieladder bekijken we welke soort participatie hierbij het beste past.

Participatie bij het programma

Een programma is een nadere uitwerking van een onderdeel van de Omgevingsvisie - bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid of geluid. De bevoegdheid daarvoor ligt bij het college. Een programma richt meer op de uitvoering van beleid. Daardoor leent het zich, meer dan bij de visie, ook om het opstellen van een programma in coproductie te laten plaatsvinden.

Koggenland gaat er vanuit dat per programma op een gedegen wijze betrokkenen en deskundigen bij het opstellen van het programma en de uitvoering daarvan kunnen worden betrokken. Participatie is hier dus vooral gericht op het raadplegen, mede adviseren en coproduceren van deskundigen en betrokkenen die de gemeente kunnen helpen om tot een zo goed en efficiënt mogelijk programma en uitvoering van beleid te komen.

Participatie bij het omgevingsplan

Het omgevingsplan zal grotendeels worden ingericht op basis van de Kadervisie, naast de wettelijke verplichtingen (instructies van Rijk en provincie). Bij de digitale enquête voor de Kadervisie zijn daarom ook vragen gesteld die een directe relatie met het omgevingsplan en de regels hebben.

Verdere participatie op het niveau van het omgevingsplan richt zich vooral op vragen die van belang zijn voor de verdere inrichting van het omgevingsplan. Het gaat dan om aspecten als de wijze van regelen, het evenredig verdelen van functies, de regels ter bescherming van het milieu, de welstandsregels, enz. Participatie gaat zich dan meer richten op de in het plan opgenomen regels en perceelgerichte consequenties.

De ketenpartners (Omgevingsdienst, Veiligheidsregio, GGD) komen hier concreter in beeld en maatschappelijke organisaties die in Koggenland actief zijn, omdat zij vanuit hun disciplines hun belangen en kennis goed in regels geborgd willen zien. Er zijn meerdere ketenpartners die zelf bouwstenen voor een omgevingsplan hebben aangereikt.

Ook de inwoners zijn hier nadrukkelijker in beeld, omdat de inhoud van een omgevingsplan rechtstreeks bindend is.

In deze omstandigheden werken de 1 op 1 gesprekken en een digitale enquête met casusgerichte vragen goed. Het is mogelijk om het omgevingsplan gebieds- en/of perceelgericht in te vullen (dan

wel te actualiseren). Dat maakt het mogelijk om te variëren in regels en participatie per gebied. Dit past in het streven naar meer bestuurlijke afwegingsruimte en lokaal maatwerk.

Wijziging omgevingsplan

Zodra de Omgevingswet van kracht is, heeft de gemeente een omgevingsplan dat als een 'tijdelijk omgevingsplan' is benoemd en feitelijk bestaat uit de bestaande bestemmingsplannen.

Op het moment dat op een locatie een ontwikkeling plaatsheeft waarvoor een omgevingsplan wordt gemaakt, vervallen (deels) alle regels van het tijdelijk omgevingsplan op die locatie en moet een (deels) nieuw omgevingsplan worden ingericht. Over die wijziging van het tijdelijke omgevingsplan moet - specifiek voor die locatie - geparticipeerd worden.

Deze locatiegerichte participatie komt heel dicht bij de participatie die op initiatiefniveau nodig is. Deze participatie kan heel goed in een bijeenkomst worden vormgegeven, dan wel op een wijze die goed aansluit bij de ontwikkeling die er op de locatie plaatsheeft. Participatie wordt dan heel specifiek maatwerk.

Belangrijk om nog te noemen is dat een omgevingsplan ook een formele besluitprocedure kent, waarbinnen mensen hun reacties en zienswijzen kwijt kunnen. Per geval moet we daarom bekijken in hoeverre participatie meerwaarde heeft bovenop de formele raadpleging die in de wettelijke procedure al is voorgeschreven.

Hieronder is het schematische weergegeven.

Instrument		Participatieniveau	Mogelijke wijze van participeren
Omgevingsvisie	Eerste versie en 4 jaarlijkse evaluatie	Raadplegend	<ul style="list-style-type: none"> • inventarisatie interne kennis en ervaring • inventarisatie regionale kennis en ervaring • inventarisatie landelijke trends en ontwikkelingen • 1 op 1 gesprekken deskundigen & ketenpartners • Digitale enquête • Internetpanel 'Koggenlandspreekt.nl' • Jeugd/scholen actief betrekken • Informatieavonden • dorpsgesprek
	Tussentijdse actualisatie	In beginsel raadplegend. Maar meerdere treden van de participatieladder kunnen worden ingezet afhankelijk van de wijzigingen.	
Programma	Opstellen en wijzigen	In beginsel adviserend en in coproductie. Soms enkel raadplegend.	<ul style="list-style-type: none"> • 1 op 1 gesprekken met relevante deskundigen en ketenpartners • Relevante vragen in enquête voor betrokkenen
Omgevingsplan	Opstellen en wijzigen	In beginsel raadgevend en adviserend	<ul style="list-style-type: none"> • 1 op 1 gesprekken met relevante deskundigen en ketenpartners

			<ul style="list-style-type: none"> • Relevante vragen en casussen in internetpanel • Digitale enquête voor betrokkenen
--	--	--	--

Tot zover de verplichtingen die enkel gelden voor de gemeente. Hieronder gaat het over de verplichting voor een initiatiefnemer. Dat zal veelal een inwoner of ondernemer zijn. Maar ook de gemeente zelf is geregeld (bouw) initiatiefnemer, denk maar aan een groot bouwplan als Tuindersweijde of de aanpassing van een dorpsplein.

Participatie bij de behandeling van initiatieven en vergunningaanvragen.

Iedere initiatiefnemer heeft de verplichting om bij een aanvraag om een omgevingsvergunning aan te geven:

- of hij aan participatie heeft gedaan,
- en zo ja hoe de inwoners en bedrijven bij de voorbereiding van de vergunningaanvraag zijn betrokken, en
- wat de resultaten hiervan zijn.

Deze verplichting is een 'aanvraagvereiste', die inhoudt dat bij de aanvraag op deze vragen antwoord moet worden gegeven. Het is echter GEEN verplichting om participatie te doen: het antwoord op de vraag hierboven mag in principe ook 'nee' zijn. In dat geval mag de gemeente niet weigeren om de aanvraag in behandeling te nemen enkel omdat er geen, of te weinig participatie is geweest.

De bedoeling van deze verplichting in de wet is namelijk alleen om de initiatiefnemer te stimuleren om na te denken over participatie.

In aanvulling op deze wettelijke 'aanvraagvereiste' **kan** de gemeenteraad – alleen bij aanvragen die in strijd zijn met het omgevingsplan – gevallen aanwijzen waarin participatie verplicht is. In die gevallen kan het college de behandeling van een aanvraag buiten behandeling laten als er 'onvoldoende' aan participatie is gedaan.

Om een aantal redenen stellen wij voor geen gebruik te maken van deze aanwijzingsbevoegdheid:

- de wetgever heeft niet bepaald wanneer er sprake is van voldoende participatie of welke vorm de participatie moet hebben, dit kan leiden tot juridische discussies
- zelfs als een participatieplicht is opgelegd, mag de gemeente geen aanvullende eisen stellen aan de vorm daarvan
- het uitgangspunt is om de overgang naar de Omgevingswet zoveel mogelijk 'beleidsarm' te laten zijn
- in het coalitieakkoord is de wens opgenomen om regels te verminderen en te vereenvoudigen
- in de bestaande praktijk is er geen participatieplicht, maar zien initiatiefnemers meestal zelf het belang van zorgvuldige participatie.

In het vooroverleg adviseert de gemeente de initiatiefnemer vaak over het organiseren van een goed participatieproces. Om dit te ondersteunen ontwikkelen we informatiefolders met een duidelijk stappenplan.

Het blijft natuurlijk mogelijk (en regelmatig nodig) voor de gemeente om – naast de door de initiatiefnemer georganiseerde participatie – zelf extra informatie in te winnen. Bijvoorbeeld door zelf een (ontwerp) aanvraag ter inzage te leggen, rechtstreeks contact op te nemen met belanghebbenden, een informatieavond of spreekuur houden, etc.

4 Participatie Verordening Koggenland 2022

In voorgaande hoofdstukken is aangegeven dat gelijktijdig met deze Beleidsnota de gemeenteraad een nieuwe verordening ter vaststelling krijgt aangeboden. Het betreft hier de "Participatieverordening gemeente Koggenland 2022". Deze nieuwe verordening vervangt de huidige Inspraakverordening die in 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De nieuwe Participatieverordening sluit aan bij het al eerder genoemde wetsvoorstel Wet versterking participatie op decentraal niveau. Hoewel over het wetsvoorstel nog niet is besloten door het parlement, kiezen wij ervoor om vooruitlopend op de besluitvorming reeds deze nieuwe verordening ter vaststelling aan de gemeenteraad aan te bieden. Artikel 149 van de Gemeentewet biedt immers de gemeenteraad deze mogelijkheid vanwege haar autonome verordening-bevoegdheid.

Kern van de nieuwe verordening is dat hierin voorzien wordt in (een wettelijke basis voor) andere en meer participatiemogelijkheden dan alleen 'inspraak'. De verordening is mede gebaseerd op het VNG voorbeeld 'Verordening Participatie (en Uitdaagrecht)'. De verordening biedt elk bestuursorgaan (Gemeenteraad, College van B&W en Burgemeester) de mogelijkheden voor participatie.

Het is hierbij van belang dat bij de start van een participatieproces het bestuursorgaan het proces vaststelt. Het gaat hierbij onder meer over afspraken over het doel van de participatie en het niveau van participatie (informereren-raadplegen-adviseren, coproduceren-meebeslissen of een combinatie hiervan).

In de verordening is uiteraard ruimte voor toepassing van het zogenaamde 'Uitdaagrecht' wat in onze gemeente vooral invulling krijgt via de doeteams en dorpsraden.

In hoofdstuk 3 van de Verordening wordt specifiek ingegaan op het Uitdaagrecht, de onderwerpen waarop het toegepast kan worden en de hiervoor te volgen procedure. Er is hierbij voor gekozen om (in lijn met de ervaringen van de Doeteams en met het oog op voldoende draagvlak) individuele initiatieven uit te sluiten. Het moet dus echt gaan om meerdere inwoners die een verzoek indienen. Gekozen is voor minimaal 5 personen van verschillende huishoudens.

Zoals gebruikelijk is de nieuwe Verordening voorzien van een Toelichting.

5 Samenvatting: de voorstellen op een rij.

Deze Beleidsnota voorziet in een aantal voorstellen. We zetten deze voor een goed overzicht op een rij.

1. Thematische denktanks

Het inzetten van thematische denktanks kan een waardevol instrument zijn bij het vorm geven van participatie. De vorm kan zowel gericht zijn op specifieke doelgroepen maar kan ook gericht zijn op specifieke thema's.

Voorgesteld wordt dan ook dat deze instrumenten ingezet kunnen worden bij de vormgeving van participatie trajecten.

Bij de start van een traject zal vooraf bepaald worden op welke wijze een thematische denktank wordt ingezet. Dit kan plaatsvinden op verzoek van de gemeenteraad (bijvoorbeeld via een raadsopdracht, waarin naast het stellen van kaders óók het participatieproces wordt benoemd. Vanuit het college kan dit via de bestaande projectopdrachten.

2. Inwonerpanel

Het inzetten van ons digitaal inwonerpanel wordt als waardevol instrument gezien om de opvatting van onze inwoners (immers de omvang van het panel is zodanig groot dat deze als representatief wordt beschouwd) te inventariseren.

Het resultaat van de raadpleging levert een bijdrage aan beleidsvoorbereiding, het versterkt de kwaliteit van de oriëntatie op een bepaald onderwerp. Het draagt echter ook bij aan de kwaliteit van de besluitvorming door college en of gemeenteraad. Immers de opvatting van onze inwoners maakt onderdeel uit van de afwegingen die leiden tot een bepaald besluit.

Wij zijn dan ook sterk voorstander van en het voorstel luidt dan ook tot het verder inzetten van ons inwonerpanel. Het kan dan gaan over onderzoeken gemeente breed, maar ook gericht op één of meerdere dorpen of een specifieke doelgroep (ouderen, jongeren, ondernemers)

Ook hier kan de gemeenteraad aan de voorkant van het proces kaders stellen rond participatie, dat geldt ook weer voor het college.

3. Verder met Doeteams

De aanpak om via Doeteams de betrokkenheid van inwoners bij hun dorp én dorpsgemeenschap te vergroten wordt voortgezet. De opgedane ervaringen leiden tot een aantal aanpassingen in de bestaande aanpak;

- Bij de start van een Doeteam wordt een overeenkomst opgesteld tussen Doeteam en de gemeente waarin vastgelegd wordt wat het doel van het Doeteam is, welke wederzijdse verwachtingen gelden;
- Welk budget beschikbaar is én wat de gewenste inzet vanuit de gemeentelijke organisatie geleverd kan worden, inclusief de termijn/tijdspad;

We verwachten dat door de organisatie verandering de inzet van de ambtelijke capaciteit beter is te managen, mede door de inzet van gebiedsregisseurs. Tenslotte wordt voorgesteld om de Programmabegroting met ingang van 2023 te wijzigen vanwege de verhoging van het bestaande 'budget Doeteams' met een bedrag van 25 mille naar € 50.000,- structureel. Initiatieven van Doeteams kunnen gedekt worden vanuit dit budget, waarbij geldt dat er sprake is van een subsidieplafond per jaar. De dekking vanuit de Reserve Vitaal Platteland vervalt vanaf 2023 hiermee.

4. Dorpsraden

De aanwezigheid van Dorpsraden in Koggenland wordt beschouwd als een waardevol orgaan voor versterking van de leefbaarheid in dorpen én kunnen een bijdrage leveren aan de verder ontwikkeling van participatie van inwoners en organisaties. Met ingang van 2023 wordt in het

Subsidieprogramma rekening gehouden met een bedrag van € 5.000,- voor subsidiëring van dorpsraden in Koggenland.

5. Omgevingswet

De Omgevingswet introduceert nieuwe planvormen (de Omgevingsvisie, het Programma en het Omgevingsplan). Wij stellen voor het participatieproces behorende bij die planvormen in te richten zoals is samengevat in de figuur 'samenvatting participatievormen bij de nieuwe instrumenten van de Omgevingswet'.

In paragraaf 3.6 onderbouwen we de keuze om vergunning aanvragers geen participatieverplichting op te leggen, bovenop de wettelijke eis om in de aanvraag op te nemen of, hoe en met welk resultaat er participatie heeft plaatsgevonden.

6. Participatieverordening Koggenland 2022

De Participatieverordening Koggenland die gelijktijdig bij deze Beleidsnota ter vaststelling aan de gemeenteraad wordt aangeboden, voorziet in ruimere participatiemogelijkheden voor inwoners en belanghebbenden dan alleen de bestaande inspraakmogelijkheden. De verruiming die de verordening biedt sluit aan bij de voornemens die opgenomen zijn in deze Beleidsnota, onder andere de invoering van het Uitdaagrecht.

BIJLAGE 1

Bestaande activiteiten op het terrein van Participatie

1 Inspraakverordening

Binnen de gemeente Koggenland geldt een inspraakverordening (artikel 150 van de Gemeentewet) welke op 11 mei 2017 voor het laatst is vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat, naast de wettelijk verplichte situaties, de gemeenteraad of college per beleidsstuk kan bepalen dat inspraak wordt verleend.

2 Bestemmingsplan (zienswijze)

Bij een bestemmingplan van de gemeente wordt er (vaak) eerst een voorontwerp gemaakt, een concept als het ware. Dit plan wordt dan een aantal weken ter inzage gelegd, zodat belanghebbenden kunnen reageren/inspreken op het voorontwerp. Dit wordt op de gemeentelijke website en in het Koggennieuws bekend gemaakt. Gedurende deze informele inspraakperiode kunnen inwoners van Koggenland en belanghebbenden reacties indienen. Soms wordt ook een informatie-/inspraakbijeenkomst gehouden.

De reacties worden dan gebruikt om tot een ontwerp bestemmingsplan te komen dat vervolgens de officiële (wettelijk verplichte) procedure doorloopt. Dit gebeurt op grond van de Wet en het Besluit ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan wordt, al dan niet in aangepaste vorm, als ontwerpbestemmingsplan 6 weken ter visie gelegd. In deze periode kunnen zienswijzen kenbaar worden gemaakt bij de gemeenteraad.

De bekendmaking verschijnt in het elektronisch gemeenteblad en in het Koggennieuws. Het bestemmingsplan zelf is raadpleegbaar op de gemeentelijke internetsite en via de landelijke voorziening ruimtelijkeplannen.nl.

Vervolgens neemt de raad een beslissing over het al, dan niet gewijzigd, vaststellen van het bestemmingsplan. Dit vastgestelde plan wordt vervolgens ook weer 6 weken ter inzage gelegd (beroepsfase). Na afloop van de periode waarin beroep kan worden aangetekend, treedt het bestemmingsplan in werking.

3 Bezwaarschrift of beroepsprocedure

Nadat er een formeel besluit is genomen (dat kan zijn een verleende, of geweigerde vergunning of een besluit over een uitkering of anderszins) dan staat er meestal een juridische procedure open. Men kan bezwaar maken of soms zelfs rechtsreeks bij de rechter in beroep gaan. Ook dit zijn op een bepaalde manier vormen van participatie. Hoe dit precies gaat kan nagekeken worden op www.juridischloket.nl

4.1 Herinrichtingsplannen

Eens in de 30-40 jaar wordt een gebied heringericht. In een wijk wordt dan de gehele inrichting op de schop genomen en ingericht naar de normen van nu. Daarbij komen dan allerlei onderwerpen aan bod, zoals weginrichting, snelheid, parkeerbehoefte, groen in de buurt, speelplekken, riolering, verlichting en klimaatadaptatie. Veelal werden er dan inloopavonden georganiseerd voor de buurt. Echter, in de praktijk leek dat niet goed te werken, omdat het toch te veel informatie tegelijk was en men er niet even over kon nadenken. Daarom vindt deze consultatie nu veelal online plaats.

4.2 Online procedure

De gemeente begint met een ontwerp van de woonwijk/buurt met inrichtingsvoorstellen. Dat ontwerp wordt op een website gezet. De betrokkenen krijgen hier een brief van kennisgeving voor met de link naar de website. Op de website kunnen zij via het forum reageren op het ontwerp, dit kan met naam of anoniem. De betrokkenen krijgen drie weken de tijd om op het ontwerp te reageren. Ook kunnen de betrokkenen op elkaar reageren. Vervolgens kijkt de gemeente naar de antwoorden van de insprekers. De gemeente maakt op basis van de antwoorden een nieuw ontwerp en zet deze op het forum. De betrokkenen krijgen dan nog een bepaalde periode om hierop te reageren. Daarna wordt er een definitief ontwerp gemaakt.

5 Doe teams

Als resultaat van een serie 'Dorpsgesprekken' die gevoerd zijn in de periode 2016-2019, zijn in Koggenland in alle kernen Doeteams ontstaan. Het doel van de Doeteams is dat inwoners zelf het initiatief nemen om projecten te initiëren en te (laten)realiseren die bijdragen aan de leefbaarheid van hun dorp. De Doeteams worden actief ondersteund door de gemeente bij de voorbereiding van de plannen, die uiteindelijk resulteren in een voorstel aan het college van B&W en/of Gemeenteraad. Afhankelijk van het soort initiatief/plan zijn inwoners ook nadrukkelijk actief bij de uitvoering van het plan. Zoals bekend zijn er de afgelopen vier jaar veel initiatieven uitgevoerd. Na uitvoering zijn de Doeteams opgeheven, maar er zijn op dit moment ook nog veel Doeteams actief én er komen nog steeds nieuwe bij. In deze nota gaan we verderop nog in op de voortzetting van de Doeteams.

6 Digitaal inwonerpanel

De gemeente Koggenland heeft een digitaal inwonerpanel genaamd 'koggenlandspreekt.nl'. Iedereen die woont, werkt of recreëert en 16 jaar of ouder is binnen de gemeente Koggenland mag meedoen. Het panel heeft al bijna 900 leden. Het doel van het inwonerpanel is om inwoners van de gemeente actief te betrekken bij de verschillende fases van een beleidstraject. Deelnemers worden 4 tot 5 keer per jaar gevraagd naar hun mening over bepaalde onderwerpen. Van de deelnemers is hun woonplaats, leeftijd, geslacht, hoogste voltooide opleiding, samenstelling huishouden en wat zij in het dagelijkse leven doen bekend. Zo bestaat de groep uit een omvangrijke, statistische betrouwbare groep. Op dit moment zijn er drie peilingen gedaan onder de inwoners, over de onderwerpen: participatie, bezuinigingen en beleidsplan sociaal domein. Van de resultaten van een peiling wordt een rapportage en een samenvatting gemaakt.

7 Kindergemeenteraad Koggenland en Kinderburgemeester Koggenland.

Met de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 in het vooruitzicht zijn wij een project "Kinderburgermeester" gestart. Met ondersteuning van de organisatie Kinderrechten.nu en het genootschap Kinderburgemeesters wordt door kinderen van basisscholen een Kindergemeenteraad gekozen. De Kindergemeenteraad kiest vervolgens een Kinderburgemeester.

Het belangrijkste doel is om kinderen kennis te laten maken met ons democratisch bestel en onze democratische waarden en uiteindelijk ook mee te laten denken of initiatieven te nemen over wat kinderen in Koggenland belangrijk vinden. De deelnemende kinderen kunnen leren hoe democratie werkt en hoe je keuzes kunt maken. Daarnaast zien wij dit als eerste stap richting kinderparticipatie in Koggenland.

Scholen hebben de belangrijke taak bij te dragen aan de burgerschapsvorming van hun leerlingen. Om meer duidelijkheid te bieden over de eisen waaraan **het burgerschapsonderwijs** moet voldoen is een wetsvoorstel gemaakt waarin de gemeenschappelijke kern van het burgerschapsonderwijs wordt vastgelegd.

Het bevorderen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat vormt hierbij het uitgangspunt. Van scholen wordt gevraagd hun burgerschapsonderwijs op samenhangende en doelgerichte manier vorm te geven en te zorgen voor een oefenplaats waar leerlingen op een veilige manier leren respectvol met elkaar en met elkaars ideeën om te gaan, om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving.

Het project Kinderburgemeester anticipeert op de verplichtingen van deze wet. Het biedt scholen de kans om op eenvoudige wijze invulling aan het burgerschapsonderwijs te geven. Inmiddels is in het najaar de eerste kindergemeenteraad Koggenland geïnstalleerd en is ook de eerste Kinderburgemeester benoemd en deze komen elke maand bij elkaar om ook te ontdekken wat zij voor Koggenland kunnen gaan betekenen.